

**Mészáros László alezredes, kiemelt vezető tábori lelkész:
Protestáns lelkészek katonai missziókban**

(Megjelent az *Evangélium katonák között. 100 éves a Protestáns Tábori Püspökség, Budapest, Zrínyi Kiadó, 2023. 253-258. c. kötetben.)*

1996-ban a tábori lelkészek még javában a beilleszkedés időszakát élték itthon a laktanyákban és a tanintézetekben a szolgálat újraindítását követően, amikor a szolgálat egy új feladattal bővült. Komoly kihívás, nagy megmérettetés várt rájuk a szeretteiktől és otthonuktól távol: fél éves váltásokban misszióba kellett menniük. Ebben a fejezetben felsoroljuk azokat a katonai missziókat, amelyekben protestáns tábori lelkész is jelen volt és röviden bemutatjuk ennek a speciális szolgálatnak az általános jellemzőit.

Az MH a rendszerváltás után először ENSZ (UNFICYP, UNIFIL) békefenntartó missziókban vett részt. Az MH Műszaki Kontingense volt az első, amely 1995-ben a Nyugat-Balkánon (pontosabban Bosznia-Hercegovinában) elindította a máig tartó, azóta több helyszínen és nagyobb létszámban zajló missziós szerepvállalásunkat a leendő NATO-szövetségeseinkkel. Ez a kontingens specifikusan utak és hidak karbantartását, illetve hidak építését végezte a délszláv háború utáni időszakban, javarészt Bosznia területén. Az 1996 és 2001 közötti időszakban összesen hat protestáns lelkészünk szolgált a műszaki kontingensben. A tábor Horvátországban, a Száva mentén, a boszniai határ közelében lévő Okučaniban települt.

A másik balkáni misszió 1999-ben indult Koszovóban, ahol azóta is folyamatosan jelen vannak a magyar katonákkal együtt a tábori lelkészek is. Itt különböző helyszínekről beszélhetünk: először Pristinában, később Pečben, majd újra Pristina mellett, a Slim Lines táborban végeztük a munkánkat, napjainkban pedig Novo Selo településen szolgálunk. 2022-ig 15 lelkészünk fordult meg ebben a misszióban. Többen közülük kétszer, egyikük pedig négy alkalommal is segítette az összesen 26 váltás napi életét.

Az újabb misszió, ahol lelkészeink is jelen voltak, Irak déli részén, Al-Hillah városában – amely ma a babiloni kormányzóság székhelye – bontott zászlót. Ez a küldetés 2003 augusztusától 2004 decemberéig tartott, ahol két lelkész is szolgálhatott. Katonáink az akkori világ egyik legbékétlenebb szegletében, harci körülmények között élték mindennapjaikat a velük dolgozó, lengyel vezetésű 20 nemzettel együtt. A lelkészeink tartották a veszélynek kitett honfitársainkban a lelket, imádsággal és áldással engedték napi útjukra a Szállító Zászlóalj konvojait.

2003-tól veszélyekkel teli küldetés várt a magyar katonákra Afganisztánban is. Ez a NATO által vezetett nemzetközi stabilizációs erő ISAF (International Security Assistance Forces) néven vált ismerté. Az ISAF munkájában a magyar katonák Kabulban, majd 2006 októberétől Baglán tartományban, Pol-e-Khumri városában vettek részt. A lelkészi szolgálat 2006 szeptemberétől csatlakozott a magyar kontingenshez, ahol lelkészeink 2012 októberéig végezték sokrétű segítő szolgálatukat a magyar vezetésű Tartományi Újjáépítő Csoport (Provincial Reconstruction Team – PRT) részeként. Az afganisztáni magyar misszió Kabulban fejeződött be 2013 szeptemberében. Ebben a misszióban összesen hét lelkész teljesített szolgálatot, egy közülük két alkalommal.

Az MH 2004-ben visszatért Bosznia-Hercegovinába, de lelkészek csak 2009-től kapcsolódtak be a sarajevói munkába, ahol a mai napig szolgálunk a katonák mellett. Ez a misszió EUFOR-ALTHEA néven ismert, amely az Európai Tanács felügyelete alatt működő nemzetközi haderő. 2022-ig öt lelkész teljesített szolgálatot az ALTHEA-misszióban, három lelkész több alkalommal is.

A legfiatalabb misszió IKBK (Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens) néven Irak északi területén kezdődött, 2015 augusztusában és még nem fejeződött be. Ebben a küldetésben 2022 végéig összesen öt lelkész teljesített szolgálatot, közülük ketten már két alkalommal.

A missziós szolgálat minden esetben alapos, mindenre kiterjedő felkészítéssel kezdődik, aminek a lelkész is aktív résztvevője. A külszolgálatot megelőző 3–6 hónapban a több alakulat állományából verbuválódott katonák összezsírozódnak, miközben közösen készülnek fel a várható feladatokra. A lelkész számára is nagyon fontos időszak a kiképzés, mert ilyenkor oldottabb módon van lehetősége közel kerülni a katonákhoz, akik megtapasztalják, hogy a velük lévő lelkész sem élvez kivételezett státuszt a felkészülés alatt, neki is mindent végre kell hajtania. Sokszor már ez is segít abban, hogy elfogadóbbak legyenek a lelkészekkel: nyíltan kezdenek beszélni az otthoni, családi helyzetekről, illetve, hogy mit gondolnak számos, a munkájukat érintő dologról. Ezekkel az itthon megszerzett ismeretekkel a lelkészi titoktartás mellett hatékonyan tudunk segíteni abban, hogy a majdani problémák, feszültségek úgy oldódjanak fel misszióban, hogy az az egyénnek és a kontingensnek is kielégítő legyen. A küldetés ideje alatt számunkra a legfontosabb tevékenység a lelkigondozói szolgálat. A missziókra jellemző, hogy a katonák szinte minden beosztásban folyamatos szolgálatban vannak, így a lelkészek is. Ha késői órában keresi fel valaki a lelkészt, mert egy fontos kérdésben szeretne tanácsot, útmutatást kérni, sok esetben együtt imádkozni, akkor erre lehetőséget kell biztosítani. Az időpont soha nem jelenthet akadályt, ha valaki, akiért arra az időszakra Isten felelőssé tett minket, segítséget kér. Azt szoktuk mondani, hogy a misszióban más a normális. A lelkészek ugyanakkor a missziókban is heti rendszerességgel tartanak istentiszteleteket (ünnepek alkalmával úrvacsorával egybekötve), keresztelői felkészítéseket, keresztelőket, bibliaórákat, időnként akár filmklubokat is. Emellett részt vesznek a katonák mindennapi életében, sokszor elkísérve őket távolabbi területekre is. Az utazás számos esetben jó lehetőséget biztosít csoportos beszélgetésekhez, de akár személyesebb problémák szeparált megbeszéléséhez is. Nem szigorúan vett lelkészi feladat, de nemzeti ünnepeken, állománygyűléseken számos esetben kollégáink mondják a megemlékező beszédeket. Több alkalommal szervezői kirándulásoknak, sportversenyeknek, születésnapok megrendezésének is, amelyek segítenek javítani, emelni a katonák morálját és hangulatát. Lelkészeinknek fontos támpont, hogy rendszeresen tartják a kapcsolatot más nemzetek kint tartózkodó lelkészeivel, akikkel megoszthatják tapasztalataikat.

A lelkészek mozgásterét a békemissziók fajtája és az állomány mentális leterheltsége határozza meg. Ezek alapján Bosznia és Koszovó, valamint Afganisztán és Irak sorolható egy-egy külön csoportba. A balkáni missziók nagyobb mozgásteret engednek a lelkészeknek, mert a táboron kívül is lehetőségük van programok szervezésére, így például nevezetes helyek megtekintésére, hiszen ezeken a területeken már a béke a jellemző. Itt a családtól való távollét miatti feszültség oldását az is segíti, hogy ezekből a missziókból a katonák hazamehetnek szabadságra a szeretteikhez.

Ezzel szemben az afganisztáni és iraki missziókban a konkrét feladatok elvégzésén túl a katonák nem hagyhatták (hagyhatják) el a táborokat, mert ezek a missziók hadműveleti területen zajlottak (zajlanak), ahol a béke még nem jött létre. Ezekben az országokban az idegen nemzetek katonái állandó célpontok. 2004-től 2011-ig nyolc magyar katonatársunk vesztette életét Irakban és Afganisztánban. Minden bajtársunk elvesztése nagy traumát jelentett a teljes állománynak, beleértve a lelkészeket is, akik – bár sírtak a sírókkal – igyekeztek megmutatni, hogy miként lehet szembenézni a Szentírás alapján az elviselhetetlen fájdalommal és miként lehet elkezdeni a kontingens által elszenvedett veszteség feldolgozását. A lelkészek gyászistentiszteleteket tartottak, míg az elhunytak közvetlen társaival pedig hosszabb időn keresztül folytattak lelkigondozói beszélgetéseket. A lelkész feladata ilyenkor Isten vigasztaló és bátorító Igéjével jelen lenni, ami egyedül képes megtartani bennünket minden körülmények között. Ezekben a missziókban a fokozottabb bezártság, az állandó életveszély és az egyéni szabadság hiánya miatt a lelkészeknek nehezebb a keletkező feszültségek kezelése, de tapasztaljuk, hogy Isten bölcsessége katonaként és emberként is segít megharcolni a sokszor kilátástalannak tűnő helyzetekkel. Isten külön áldása, hogy ezen a nehéz terepen is végezhetünk

olyan, a katonák szívének kedves feladatokat, amelyeket azok a szolgálatba induláskor kezdeményeznek. Sokszor előfordul, hogy a katonai konvojok az eligazítást követően a napi feladat végrehajtására igeolvasás, igemagyarázat, imádság és áldáskérés után indulnak. Ha az indulás hajnalban, esőben vagy homokviharban történik, ez akkor sem maradhat el. Lelkészként az a legfontosabb számunkra, hogy részesei lehessünk a katonák Teremtőhöz való közeledésének, hiszen számos misszióban ismerték fel és értették meg sokan, hogy mekkora erő és oltalom az Isten közelsége.

Mindezért pedig, Soli Deo Gloria – Istené a dicsőség!